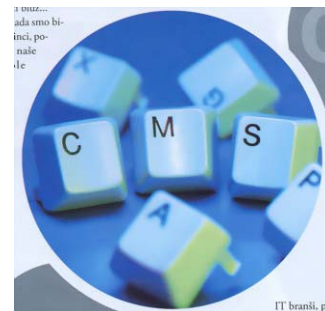

CMS bluz

Kako to obično biva kod nas priljetelji su me nedavno preporučili jednoj novootvorenoj firmi da im "pravim sajt'!. Kada sam ih pitao sta otprilike žele na web sajtu, rekli su "Sve!" U nekoj drugoj bransi ovo bi bilo posao života; u mojoj to je obično generator problema ili bar početak jednog neizvesnog procesa.

PRVIH 10 GODINA

Kada je pre desetak godina web zaživljavao na ovim prostorima njime se uglavnom bavila ekipa koja se pre toga bavila pripremom štampe. To je naravno ostavilo posledice. Tek kasnije, postepeno, krajem devedesetih posao je prešao u ruke ekipe koja sebe u retrostilu zove informatičarima. Ovo je za sobom ostavilo svoje posledice, fetiše, jednostrano uspešne priče i ne baš puno uspešnih projekata. Web se i danas prečesto tretira kao alternativa štampanom mediju, a ne kao mnogo bogatiji, interaktivniji, upečatljiviji i brži medij. Druga krajnost je bogato interaktivno iskustvo korisnika (među kojima su naravno i vlasnici nekog biznisa) na stranim, ali i sve češće domaćim web sajtovima. Oni tamo pronalaze neku vrednost za sebe "klikneš i tu mi je sve". U toj lepezi poimanja weba, između ove dve krajnosti, stvara se divlji prostor pogodan za nove fetiše, špekulacije i prodaju apstraktnog, često i iracionalnog. Jedna od tipičnih pojava na tom divljem prostoru su tzv. CMS sistemi (Content Management Systems) ili sistemi za upravljanje (online) sadržajima.

Paralelni kosmos

CMS nosi plemenitu ideju omogućiti bilo kome da na jedan siguran način, na svom web sajtu uređuje tekstove, slike i ostale "pikselaste džidžabidže", među kojima se možda nade i neka poslovna vrednost. Problemi CMS-a najčešće leže u (ne)razumevanju, ili prosto siromašnoj površnoj i brznoj verbalnoj komunikaciji između nekog ko ima "online" potrebe i nekog ko te potrebe treba da zadovolji. U današnjoj fazi domaćeg weba, između CMS-a i web aplikacije gotovo da stoji znak jednakosti. Na taj način CMS se nudi kao rešenje svih online potreba i to je jedan zaista paralelni kosmos; sveobuhvatan i sverešiv. No, upravo iz ove širine nastaju nespornosti. Sa jedne strane kupci očekuju da im se reši sve, sa druge izvodači projekta to ne mogu da iznesu u roku i u budžetu. Najčešće rečenice: "Rekao sam ti da mi treba CMS, a sad ne mogu to i to", "kakav je to sistem za upravljanje web sajtom, kad ja ne mogu da upravljam tim i tim?" Čisti bluz... Kada smo bili klinci, pored naše škole postavljen je šator sa fliperima, stonim fudbalom i arkadnim igricama. Pokretali su ih naravno žetoni. Ubrzo je dačačka ekipa sve računala u tim žetonima. "Pošto kifla?" "Tri žetona." Ponekad me slično "uzimanje u usta" termina "CMS", često i u samoj IT branši, podseti na tu nezrelu upotrebu reči — žeton.

Ima li rešenja?

Naravno. Najvažnije je razumevanje. Ako ste izvodač radova, ili potpuno objasnite ili izbacite CMS kao termin iz vaše komunikacije sa klijentom. On direktno vodi nerazumevanju. Bolje umesto njega da koristite termin poput web aplikacija, jer on nema nikakvu funkcionalnu odredbu. Za obe strane je dobro da pricaju o korisnicima/posetiocima sajta; šta oni tu treba da rade i sa kojim sadržajima. Kada na takav način projektujete rešenje posle ga nazovite kako god želite. Pojam CMS kao koncept, u ovoj fazi Interneta, topi se na sitnije koncepte. Ti novi koncepti su u srvari samo specijalizovane varijante CMS-a. Tako su nastale nove specijalizovane web aplikacije: blogovi, forumi, sistemi za vesti, sistemi za kolaboraciju (i oni se tope), rezervacioni sistemi, sistemi za povezivanje poslodavaca i nezaposlenih, sistemi za rad sa klijentima, čak i online prodavnice... (Spisak nije konačno završen i ta lista se ne uči na pamet.) Sa druge strane, sve su to na neki način CMS sistemi, što ilustruje uzaludnost upotrebe ovog termina u komunikaciji sa osobom koja tu širinu ne vidi, ili još gore vidi je samo iz jednog ugla.

Postoji jedan kliše (scenario) kojeg treba biti svestan. To su takvi, najčešće korporativni web sajtovi, odnosno web aplikacije, koje po pravilu imaju samo jedan šablon prikaza logo, navigacija i neki hipertekst sadržaj na sredini. CMS-om se dodaju, menjaju ili brišu stranice u nekoj hijerarhijskoj strukturi, a taj hipertekst je izmenjiv, svaka stanica ima samo jedan takav hypertext. I to je sve. To su skoro statični web sajtovi koji su bazirani samo na web stranicama (page based). Često i dan danas nude se sajtovi koji imaju toliko i toliko strana, što je (bar po meni) pogrešno, jer ne oslikava količinu rada koji je osnova za cenu.

Dakle, treba biti svestan ovog minimalističkog koncepta i razmišljati i o upotrebi drugih entiteta osim web stranica. Na primer: entitet vesti. Teško ih je prikazati ako su organizovane po principu jedna stanica jedna vest. Zbog toga se često delovi jedne te iste vesti prikazuju na više različitih strana, u raznim kontekstima. Ovo jeste banalan primer, ali ga treba biti svestan, jer razni CMS-ovi u domaćoj ponudi imaju ovaj kliše, a on najčešće ne zadovoljava potrebe iole dinamične kompanije.

Na šta još obratiti pažnju?

Ako ste neko ko ima online potrebe, prilikom osmišljavanja ili odabira rešenja, razmislite i iz sledećih uglova. Najpre, da li vam treba konfekcijsko ili krojeno odelo, odnosno da li rešenje za vas možda već postoji ili ga morate praviti ispočetka ili doradjivati (prekrajaci). Ne poscoji jedinstven recept. Sve ima prednosti i mane, i tu poređenje možemo ostaviti na odelu. Postoje brojna "konfekcijska" rešenja, ali svima njima treba i podešavanje, čak i ako je aplikacija besplatna (open source), i to je dodatni trošak/ investicija.

Analizirajte to rešenje sa sledećih stanovišta:

- gde ćete to hostovati (držati na serveru) i koji su sistemski/hardverski zahtevi tog rešenja
- ako imate poverljive podatke, razmislite o nivou bezbednosti
- rešenje će u jednom onom trenutku morati da se dodatno podesi ili prekraja; razmislite o podršci koju za to imate
- upoznajte način na koji se obavljaju radnje koje najviše radite; ocenite da li vam to usporava ili ubrzava, otežava ili olakšava, ko kome služi: sistem vama ili vi njemu
- testirajte ili barem pretpostavite kako to rešenje "voze" vaši krajnji klijenti/posetioци, reagujte kao da ste to vi
- ukoliko sistem treba da bude povezan sa nekom drugom web aplikacijom ili nekim drugim informacionim sistemom, razmislite koliko je to uopšte izvodljivo
- pažljivo prođite kroz listu funkcionalnosti i dodatnih ugrađenih aplikacija (builtin, modules), moguće je da ćete kolateralno rešiti još poneku potrebu.

NISTE JEDINI

CMSmatrix je zgodan web sajt koji vam omogućava da uporedite različite CMS sisteme. Upotrebljiv je zbog funkcije paralelnog poređenja dva sistema i to u stotinak parametara. Postoje i objašnjenja zašto su pojedini parametri važni. Open source CMS je drugi web sajt na kojem se hostuje veliki broj besplatnih CMS sistema i moguće ih je na njemu direktno isprobati, upoznati se i sa upravljačkim i sa javnim delom web sajta.

Izvor: „Internet ogedalo“